

Prædiken til Septuagesima

Matt. 20, 1-16

Der findes en tankevækkende lille roman af forfatteren Pär Lagerkvist om nogle mennesker, der sidder i evigheden og fortæller hinanden deres livshistorier for at få evigheden til at gå. En for en kommer de til orde, og deres historier er vidt forskellige. Der er imellem dem, de, som var lykkelige, for hvem en enkelt meningsfuld dag i livet er det vigtigste at fortælle om, for i det lys husker de hele livet, som noget der gav mening. Der er dem, der ingen retning fik på noget som helst. Og så er der dem, der ikke husker hverken begyndelse eller ende, hvor kun forvirringen eller tomheden er tilbage. Da mange år er gået, og historierne er fortalt til ende, rejser en sig og foreslår, at de går ud og finder Gud. Han må give dem forklaringen på livet, forklaringen på, at de ikke er blevet klogere, at ingen af dem har sandheden, at de stadig er forvirrede. Og af sted tager de, der kommer stadig nye til på vandringer, for alle vil have forklaringen på det forvirrede liv og på ensomheden, som hvert menneske oplever ved at leve sit eget liv.

Efter mange år finder de Gud, en gammel kroget mand, der står og hugger brænde. Og spørgsmålene vælter ned over ham. Hvad var meningen, da du satte os i verden?

Hvorfor har vi pisket rundt og kæmpet og stridt og ikke fået nogen forklaring på, hvad meningen var? Nu må du sige os det, vi kræver et svar, hvad mente du med os? Og Guds eneste svar er: Jeg har gjort det så godt jeg kunne. Jeg har bare ment, at I aldrig skulle behøve at nøjes med ingenting.

Aldrig behøve at nøjes med ingenting. Det lyder ikke umiddelbart af meget, og så er det alligevel så langt fra det, de fleste mennesker frygter mest, nemlig tomheden og intetheden. Ikke at nøjes med ingenting er netop noget, det er at få noget. Eksistentielt er det, at få noget, at få livet mellem hænderne. At få livet med opgaven at leve det og gøre det, vi skal, så godt, som vi kan.

Det turde være en enkel og tilgængelig opgave at gøre det så godt, som vi kan, det, vi skal. Og det er det vel også. Hvis blot ikke vi havde så svært ved at holde blikket fanget på det, vi skal....

Tag nu bare arbejderne i vingården. Vi hørte det før; nogle fik en plads i vingården tidligt, det var dem, der havde papirerne i orden og var bedst til at sælge sig selv. Andre reddede sig en plads i anden og tredje og fjerde ansættelsesrunde. Tilbage på torvet stod en flok, som ikke var kommet i betragt-

ning, ingen ville hyre dem, selv ikke da man op ad dagen slækkede på ansættelseskravene. Men så sker det, her i den ellefte time lige før lukketid, at vingårdsejeren går endnu en runde på torvet og får øje på den sidste rest og forbarmer sig over dem og sender dem i marken med kurvene til den sidste times arbejde, inden solen går ned. Indtil nu en god historie om, at der jo, trods alt, er plads til os alle og brug for os alle. Det er ikke kun den bedste, der overlever. I denne historie overlever både den bedste og den næstbedste og den ringeste på markedet. Og sådan har vi det jo helt fint med at se verden: at alle mennesker er lige. Det er god socialdemokratisk politik, hvis det ikke lige var for regnskabets time i historien. For vel er alle lige, men nogle er nu engang mere lige end andre, og det skal om ikke andet så dog kunne ses på lønnen. Lige løn for lige arbejde, men dog differentieret efter indsats i arbejdstid og særlige kvalifikationer. Men vingårdsejeren er ligeglad, han er tilsyneladende ikke det mindste bange for ikke at overholde overenskomster og aftaler på vingårdsarbejdsmarkedet. Det er vel egentlig tid til en rask demonstration foran vingården, for hvor bliver rimeligheden af? Uanset hvor længe arbejderne har slidt, får de samme løn. Uanset uddannelse og indsats giver arbejdsgiveren dem en dagløn. Hvor er vi henne, når man ikke længere (be)lønnes efter indsats? Surheden breder sig, som den gør det, når vi mennesker føler os uretfærdigt behandlet. Surheden over at vi måske nok fik det, vi havde regnet med, men naboen fik mere, end han eller hun havde fortjent efter vores

målestok. Og den målestok er de fleste af os jo gode til at bruge, for vi ved nok, hvad det er ret og rimeligt, og hvem der har fortjent hvad. ”Er dit øje ondt, fordi jeg er god?” spørger vingårdsejeren. Hele flokken af sure og utilfredse arbejdere står omkring ham - og så henvender han sig til en af dem. Der er stor forskel på at blive tiltalt som flok eller som enkeltperson. Som enkeltperson kan man ikke gemme sig for tiltalen, og i flok eller ej, er vi jo altid enkeltpersoner. ”Er dit øje ondt, fordi jeg er god?” Hvem kan sige sig fri for at have oplevet, at man blev ond i sulet over andres fremgang og lykke. Vi kender godt til det at kaste onde øjne på vores omverden. Til at tænke at det er egentlig ikke rimeligt, at det går dem så godt, de har ikke fortjent det. Men derimod kan vi vel godt få den tanke, at vi har fortjent det bedre end de fleste, vi der så bevidst har arbejdet på et godt liv, har svaret enhver sit og derfor også mener, at livet og livets Gud må give os løn som fortjent. Historien er bare drilsk, for den fortæller os ikke, at vi får løn efter fortjeneste. Den fortæller os, at vi får løn. Og det er noget andet. I Luthers katekismus, som man stadig kan få forstand af, står der, hvad det vil sige, at Gud er god mod os: Han sørger rigeligt og dagligt for alt, hvad jeg behøver, dagligt brød, gode venner, trofaste naboer og deslige, skærmer mig mod fare og bevogter mig for ondt - og alt det gør han af lutter faderlig og guddommelig godhed og barmhjertighed, uden nogen fortjeneste og værdighed hos mig. Vi har fået livet betroet, og vi har fået til

opgave at værne om det for os selv og vores nærmeste. Der er ikke tale om nogen fortjenstmedalje eller særlig værdighed eller ekstra løn for overarbejde, hvis vi udmærker os. Vi får løn, også den af os, der kommer i ellefte time og ikke kan fremvise et velordnet register af gode gerninger. Han får en dagløn, en denar, for det rimelige derved er, at en dagløn, en denar, kan man overleve på. Og det velsignede derved er, at han er regnet med, han står ikke tilbage på torvet som en, ingen regner med. Det særligt drilsk ved historien om vingårdsmanden er, at man kun kan høre den som historien om den gode Gud, hvis man ser sig selv som den, der kommer i ellefte time. Som den, der ikke altid gør det, der burde gøres, som ikke altid har noget heltemodigt eller fortræffeligt at fremvise. Ved man med sig selv, at det er sådan fat, er historien et evangelium om den Gud, der ikke ser på fortjeneste eller værdighed, men giver løn og liv til alle uden fortjeneste. Bliver mit øje derimod ondt af at se de sidste blive de første, når lønnen udbetales, må jeg jo være overbevist om, at jeg havde fortjent bedre, at mit liv har været af en sådan beskaffenhed, at jeg fortjener mere end andre. At min godhed med andre ord må belønnes. Men Gud laver ikke overenskomster og aftaler. Vi får ikke lov at se ham i kortene. Synes vi selv, at vi står først i rækken og har krav på særftaler og garanti for lykke, lader han os stå med bitterheden over, at de, der kom sidst, de, som vi ikke synes havde noget at fremvise, får løn af ham, der ikke kigger på fortjeneste. Evangelium, det glæ-

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

delige, det uventede, er der kun i historien, når vi ikke regner efter fortjeneste, men tager imod livet og den godhed og kærlighed, vi dagligt bliver mødt med. Og glæder os over, at vi i det hele taget må være med. Og lad mig så citere Ole Hartling: ”I en eller anden alder går det op for en, at det ikke handler om, om man er god nok. Kærlighed er at være elsket, bare fordi man er. At blive holdt af betingelsesløst. På trods af at man er, som man er, så får man det ufortjent. Det er som et sindbillede på, at der er et større reservoir af kærlighed til os, som altid er betingelsesløs. Gud er det koncentrat af kærlighed, der elsker os så betingelsesløst.” Ja, netop. Det kommer altid an på øjet, der ser og øret, der hører. Stiller vi krav til livet om løn efter fortjeneste, bliver det derefter. Det er netop at nøjes, måske endda med næsten ingenting. Tager vi imod livet som en gave, så er det en gave, som vi dagligt får betroet uden at have fortjent det, men med den opgave at vi skal leve det. Og gøre det vi skal, så godt som vi kan. Det er ikke at nøjes med ingenting. Det er den særlige glæde ved at få lov til at være med. Det ser man nok klarest i den ellefte time.

Amen

Birgith Nørlund Jensen

Hadsten, Nr. Galten og Vissing

Salmer:

30, 309, 292/, 170, 752, 4-5